

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

28 ביולי 2003

50

כ"ח בתמוז התשס"ג

עמוד

600	הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 44) (הורדה מדרגה עקב חיוב בבית משפט). התשס"ג-2003
601	הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 45) (מינוי סגן לפרקליט צבאי והעברת סמכויות פרקליט צבאי לסגנו). התשס"ג-2003
602	הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 22) (ניכוי דמי השתתפות בכיטוח סיעודי). התשס"ג-2003

מתפרסמות בזה הצעות חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 44) (הורדה מדרגה עקב חיוב בבית משפט), התשס"ג-2003

1. החלפת סעיף 533 בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, במקום סעיף 533 יבוא:

533. (א) בסעיף זה –
"הורדה מדרגה עקב חיוב בבית משפט" – הנידון וכן התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידו;

"נידון" – מי שהועדה רנה בענין הורדתו מדרגה, כאמור בסעיף קטן (ב);

"שופט בדימוס" – מי שהיה שופט כמפורט להלן ויצא לקצבה או פרש:

(1) שופט צבאי-משפטי;

(2) שופט כמשמעותו בחוק בתי המשפט;

(3) שופט כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה.

(ב) אדם שנתחייב על ידי בית משפט או בית דין אחר, למעט בית דין צבאי, בעבירה שיש עמה קלון, והוא בדרגת רב סמל ראשון לפחות, בין אם הוא משרת בצבא ובין אם לאו, רשאית ועדה, בראשות שופט בדימוס שהוא קצין בדרגת אלוף משנה לפחות, להורידו מדרגתו ולקבוע את הדרגה שאליה יורד; הרכב הועדה, המקרים שבהם תדון וסדרי הדיון בה ייקבעו בפקודות הצבא, וכלכד שחבר הועדה לא יהיה מי שדרגתו נמוכה מדרגת הנידון.

דברי הסבר

יש עמה קלון, תהיה כירי ועדה בראשות שופט בדימוס הנושא דרגת קצונה בכירה של אלוף משנה לפחות (להלן – הועדה), וכן לקבוע זכות ערעור על החלטת הועדה לפני בית הדין הצבאי לערעורים.

על פי ההסדר המוצע, תהיה הועדה רשאית להוריד מדרגתו, בדרגה אחת או יותר, אדם הנישא לדרגת רב סמל ראשון ומעלה שהורשע בעבירה שיש עמה קלון, ולקבוע את הדרגה שאליה יורד, זאת, בשל האינטרס הציבורי שאדם שהורשע בעבירה כאמור לא יישא בדרגה צבאית משמעותית. יצוין כי גם היום לפי הפרשנות הניחנת לסעיף 533 לחוק, בין השאר לאור חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, ניתן לפי הסעיף האמור גם להוריד אדם בדרגה ולא בהכרח לשלול איתה ממנו באופן מוחלט.

עוד מוצע לקבוע, כי לא יהיה חבר הועדה מי שדרגתו נמוכה מדרגת הנידון, וזאת בדומה להוראת סעיף 218 לחוק לענין דרגות השופטים בבתי הדין הצבאיים (לסעיף קטן (ב) המוצע).

סעיף 533 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – החוק), קובע לאמור:

"שלילת דרגה עקב חיוב בבית משפט

533. אדם שנתחייב על ידי בית משפט או בית דין אחר בעבירה שיש בה משום קלון, והוא בעל דרגה, בין אם הוא משרת בצבא ובין אם לאו, רשאי הרמטכ"ל באישור שר הביטחון, לשלול ממנו את דרגתו."

חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, מעגן את זכות האדם לכבוד כזכות יסוד. בשל היותה של זכותו של אדם לשאת דרגה צבאית, שאותה השיג בעמל רב, זכות הקשורה לכבודו כאדם אשר פגיעה בה היא פגיעה בכבודו, ראוי כי ההליך ברבך בחינת פגיעה בזכות האמורה לא יהיה הליך מינהלי, אלא הליך הנושא אופי שיפוטי.

לפיכך מוצע להחליף את סעיף 533 לחוק ולקבוע, כי הסמכות להורדה בדרגה של אדם שהורשע בעבירה

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התשס"ג, עמ' 202.

(ג) נידון אשר הועדה החליטה להורידו מדרגתו כאמור בסעיף קטן (ב), וכן התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידו, רשאים לערער על החלטת הועדה לפני בית הדין הצבאי לערעורים.

(ד) התקופה להגשת ערעור כאמור בסעיף קטן (ג) היא שלושים ימים מיום מתן החלטת הועדה; ניתנה ההחלטה שלא במעמד בעל דין, יחל מניין התקופה להגשת הערעור, לגבי בעל דין שההחלטה ניתנה שלא במעמדו, מן היום שבו נמסרה לו הודעה על החלטת הועדה; נשיא בית הדין הצבאי לערעורים רשאי, לבקשת בעל דין, להרשות הגשת ערעור לאחר שעברו התקופות האמורות.

(ה) בערעור על החלטת הועדה כאמור בסעיף קטן (ג) ירון בית הדין הצבאי לערעורים בשופט צבאי־משפטאי אחד, ואולם רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לקבוע כי הערעור יירון לפני מותב של שלושה שופטים, ששניים מהם לפחות יהיו שופטים צבאיים־משפטאים; כערעור כאמור בסעיף קטן זה לא ישב מי שדרגתו נמוכה מדרגת הנידון.¹

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לקבוע כי בערעור על החלטת הועדה ירון בית הדין הצבאי לערעורים בשופט צבאי־משפטאי אחד ורשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לקבוע כי הערעור יירון לפני מותב מורחב כמפורט בסעיף המוצע, ובלבד שבערעור לא ישב מי שדרגתו נמוכה מדרגת הגירון (לסעיף קטן (ה) המוצע).

מוצע לקבוע כי נידון אשר הועדה החליטה להורידו מדרגתו וכן התובע הצבאי הראשי או תובע צבאי שהוסמך לכך על ידו, רשאים לערער על החלטת הועדה בתוך שלושים ימים, ואולם רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, לבקשת בעל דין, להאריך תקופה זו (לסעיפים קטנים (ג) ו־ד) המוצעים).

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 45) (מינוי סגן לפרקליט צבאי והעברת סמכויות פרקליט צבאי לסגנו), התשס"ג-2003

1. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 177 –

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "מינוי פרקליט צבאי ראשי וסגנו ופרקליטים צבאיים וסגניהם";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הרמטכ"ל או מי שהוא הסמיכו לכך, ימנה, על פי המלצת הפרקליט הצבאי הראשי, סגנים לפרקליטים צבאיים שהם קצינים בעלי ניסיון משפטי של ארבע שנים לפחות."

ד ב ר י ה ס ב ר

לתקופות זמן קצרות בלבד, יש בהליך מינוי הקבוע בסעיף 177 לחוק משום סרבול מיותר.

לפיכך מוצע, בסעיף 177 לחוק, להצעת החוק, לתקן את סעיף 177 לחוק, שענינו מינוי פרקליט צבאי ראשי ופרקליטים צבאיים, ולהסמיך את הרמטכ"ל או מי שהוסמך לכך על ידו, למנות, על פי המלצת הפרקליט הצבאי הראשי, סגנים לפרקליטים צבאיים, שהנאי כשירותם זהים לאלה הנדרשים מפרקליטים צבאיים.

במקרים שבהם נעדר פרקליט צבאי מהארץ, או שנתפנה מקומו וטרם החל פרקליט צבאי אחר לכהן, או שנבצר ממנו באופן זמני למלא את תפקידו, רשאי למלא את מקומו ולהשתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חוק, רק מי שמונה כפרקליט צבאי. במקרים אלה נהוג למנות את סגן הפרקליט כפרקליט צבאי. לפי הגודל הקבוע בסעיף 177 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – החוק), ובהתאם לתנאי הכשירות הקבועים בסעיף האמור, מאחר שבמקרים רבים מדובר במינוי

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התשס"ג, עמ' 202.

הוספת סעיף 179 א 2. אחרי סעיף 179 לחוק העיקרי יבוא:

179 א. נתפנה מקומו של פרקליט צבאי וכל עוד פרקליט צבאי חדש לא התחיל לכהן, או נעדר פרקליט צבאי מהארץ או נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ימלא סגנו את התפקידים המוטלים על הפרקליט הצבאי, וישתמש בסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק.¹

העברת סמכויות פרקליט צבאי לסגנו

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע, בסעיף 2 להצעת החוק, להוסיף סעיף 179 א לחוק, שענינו העברת סמכויות פרקליט צבאי לסגנו, ולקבוע בו את המקרים שבהם ימלא סגנו של פרקליט צבאי את מקומו וישתמש בסמכויותיו, וזאת בדומה להוראת סעיף 178 א לחוק, לענין העברת סמכויות הפרקליט הצבאי הראשי לסגנו.

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 22) (ניכוי דמי השתתפות בביטוח סיעודי), התשס"ג-2003

1. בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 14(ב), במקום הסיפה החל במילים "דמי השתתפות" יבוא "וכן דמי השתתפות בביטוח חיים הדדי ובביטוח סיעודי הדדי, שסידר הארגון".
2. תחילתו של סעיף 14(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה ב־1 בחודש שלאחר פרסומו והוא יחול על תגמול המשתלם החל במועד האמור ולאחרייו.

ד ב ר י ה ס ב ר

1. סעיף 14 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן - החוק), שענינו איסור העברת תגמול, קובע בסעיף קטן (ב) כי קצין תגמולים רשאי לנכות מתגמולו של נכה, דמי תברות בארגון שהוכרו על ידי שר הביטחון כארגון היציג של הנכים (להלן - הארגון), לקרן עזרה הדדית של אותו ארגון ולדמי השתתפות בביטוח חיים הדדי שסידר הארגון.
 - סעיף קטן (ד) של הסעיף האמור קובע כי נכה הזמתגנר לניכויים כאמור בסעיף קטן (ב) יודיע על כך לקצין התגמולים והניכוי מתגמולו יופסק בתום חודש מיום קבלת הודעתו.
- סעיף 2 מוצע לקבוע את מועד תחילתו של התיקון המוצע ב־1 בחודש שלאחר פרסומו, וכן לקבוע כי הוא יחול על תגמול המשתלם החל במועד האמור ולאחרייו.

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 276; התשס"א, עמ' 54.